

ISSUE

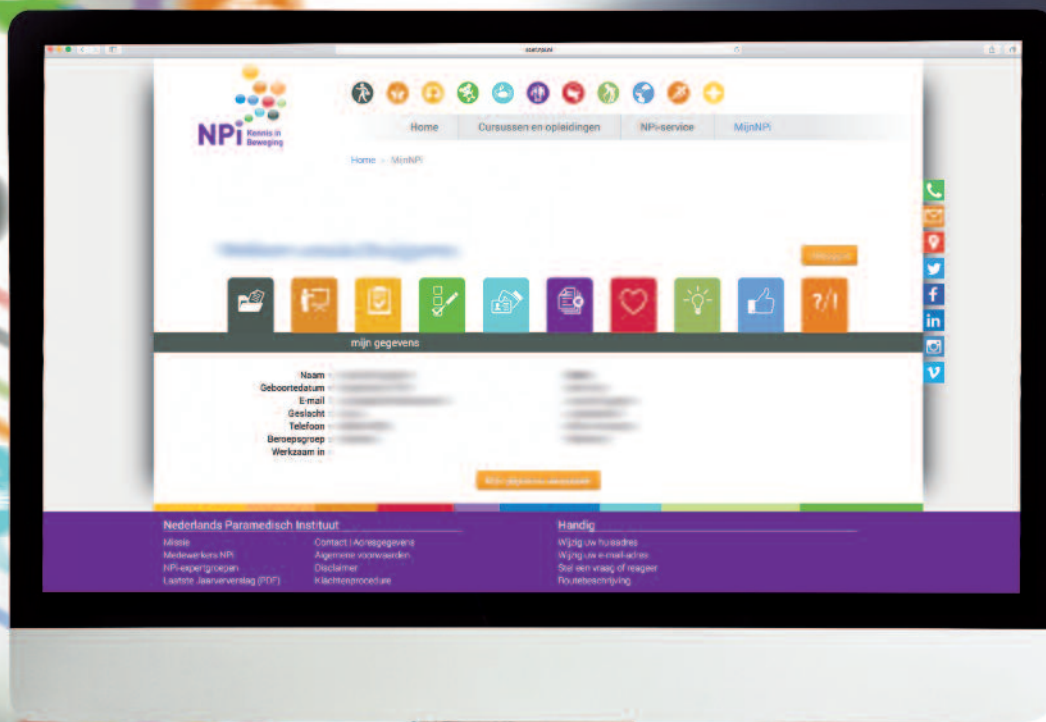
Nieuwe opleiding
Kinderbekkenfysiotherapie
start in juni

KIJK OOK OP WWW.NPI.NL

3	Aanpassen als sleutel voor succes
4	Leo Hagenaars Award
5	World congress on Pain 2018
6	Fysiotherapie voor patiënten met het Post-Intensive Care Syndroom
7	Nieuwe opleiding Kinderbekkenfysiotherapie
8	NPI-service: gebruiksvriendelijker en altijd up-to-date
9	Tien nieuwe NPI-service webcasts
10	Uitgelicht
12	Shared decision making in de paramedische zorg
13	Van master naar masterclasses
14	NPI-cursussen waarbij dit voorjaar nog plaats is

mijn
NPi

Heeft u nog
geen MijNPI-account,
dan maakt u deze aan op
www.mijnnpi.nl

In uw MijNPI-omgeving o.a.:

- Eén wachtwoord voor alle NPi-diensten en -producten
- Al uw cursussen en wachtlijstaanmeldingen op een rij
- Op maat suggesties voor leerlijnen en cursussen
- Direct toegang tot al uw toetsen
- Uw abonnementen overzichtelijk bijhouden en beheren
- (Extra) voordeel voor vaste klanten, onder meer via bonuspakketten
- Meerdere betaalopties voor NPi-diensten en -producten
- Facturen direct te downloaden

GEGEVENS

CURSUSSEN

WACHTLIJST

VOORKEUREN

SUGGESTIES

TOETSEN

ABONNEMENTEN

FACTUREN

VOORDEEL

VRAAG EN ANTWOORD

AANPASSEN ALS SLEUTEL VOOR SUCCES

Er komt veel op u af als therapeut. De vergrijzing en de toename van het aantal mensen met chronische aandoeningen en multi-morbiditeit stellen steeds hogere eisen aan zorgprofessionals. Zorgbudgetten zijn beperkt, tarieven zijn onvoldoende geïndexeerd, de administratieve lasten zijn sterk toegenomen. Bovendien gaan ontwikkelingen steeds sneller, zowel wat betreft de wetenschap als technologie en ICT. Sensortechnologie, e-health, big data, kunstmatige intelligentie ... u heeft of krijgt ermee te maken.

Het snel en adequaat inspelen op ontwikkelingen wordt steeds belangrijker. Op termijn zullen vooral die therapeuten succesvol zijn, die in staat blijken uitstekend in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Zij bieden effectieve/doelmatige zorg, gebruikmakend van de

ondersteuningsmogelijkheden die ICT en technologie bieden.

Het NPi ondersteunt u hierbij door trends te signaleren, te herkennen wat de belangrijkste innovaties zijn - de echte 'game changers' - en door u de kennis en vaardigheden aan te reiken om deze innovaties in te bouwen in uw dienstverlening. We bieden u hiervoor een scala aan samenhangende professionaliseringsdiensten, zowel wat betreft (wetenschappelijke) informatievoorziening als deskundigheidsbevordering.

Om nog beter in te kunnen spelen op uw persoonlijke professionaliseringsvragen, hebben we de afgelopen jaren ingezet op het leveren van persoonlijk maatwerk. Hiertoe hebben we de mijnNPi-omgeving ingericht, waarvoor al ruim 20.000 therapeuten een account hebben aangemaakt. Dat maatwerk nemen we ook als uitgangspunt bij het groot onderhoud van onze website, dat dit jaar gepland staat.

Relevante actuele berichten uit de media vindt u in ons Wekelijks Nieuws en in de geheel vernieuwde NPi-nieuws app. Trends in wetenschappelijke onderzoek haalt u uit de literatuurlijsten die we aan de NPi-service hebben toegevoegd. Via de NPi-service (referaten, webcasts, snippets) blijft u op de

hoogte van recente wetenschappelijke ontwikkelingen. De snelle groei van deze dienst geeft aan dat deze in een behoefte voorziet; in 2018 steeg het aantal geactiveerde accounts van KNGF-leden van 6.500 naar bijna 7.700, een stijging van circa 18,5%.

Via deskundigheidsbevordering biedt het NPi u gelegenheid om uw competenties verder te vergroten, kennis te nemen van actuele ontwikkelingen en deze in uw behandelingen toe te passen. Het NPi biedt cursusactiviteiten aan op 10 verschillende thema's, waarbij we binnen deze thema's samenhangende leerlijnen hebben ontwikkeld. Hiermee geven we invulling aan life long learning. We maken gebruik van moderne hulpmiddelen zoals blended learning, inclusief een eigen elektronische leer- en toetsomgeving.

Kortom, ook in 2019 staat het NPi voor u klaar. We ondersteunen u bij het verder professionaliseren en helpen u uw kennis in beweging te houden, waarbij u bovendien voldoende mogelijkheid hebt om uw accreditatiepunten te behalen.

Tinus Jongert,
Directeur NPi,
tinus.jongert@npi.nl

Issue is het relatiemagazine van het Nederlands Paramedisch Instituut (NPi). Met het NPi Scholingsprogramma (mei en november) vormt Issue (februari en september) een alternerende kwartaaluitgave. Oplage: 25.000 exemplaren. Beide uitgaven zijn ook te vinden op de website van het NPi: www.npi.nl

Issue is beschikbaar als papieren uitgave en als online editie. Op MijnNPi.nl kunt u uw voorkeur aanpassen bij [MijnAbonnementen](#).

Redactie
Harm Askes
Tinus Jongert

Eindredactie
Gabriëlle Kuijer

Vormgeving
Idem Dito, Kampen

Contact
Postbus 1161
3800 BD Amersfoort
T 033 421 61 00
I www.npi.nl
E info@npi.nl

twitter.com/paramedisch
vimeo.com/npi
facebook.com/paramedisch
instagram.com/paramedisch
linkedin.com/company/nederlands-paramedisch-instituut

LEO HAGENAARS AWARD

Afgelopen 1 januari was het vier jaar geleden dat Leo Hagenaars geheel onverwachts overleed. Leo heeft vanuit een geweldige passie voor de fysiotherapie en de patiënten een bijzonder waardevolle betekenis gehad voor het vakgebied. Als eerbetoon en ter herinnering aan Leo riep het NPi de 'Leo Hagenaars Award' in het leven. Dit jaar reikten we deze voor de vierde keer uit en wel aan Alex Vaassen.

Enkele van Leo Hagenaars' grote bijdragen aan de fysiotherapie waren de introductie van het 'Meerdimensionaal belasting-belastbaarheidsmodel' en de vernieuwing van het Beroepsprofiel Fysiotherapie (2014). Voor het NPi was Leo een belangrijke thema-expert, docent, auteur en strategisch adviseur. Leo leverde belangrijke bijdragen aan onder meer de cursussen en de NPi-service, maar zeker ook aan de totstandkoming van de NPi-visie op scholing en de diverse leerlijnen binnen het NPi-scholingsaanbod. Leo heeft een grote rol gespeeld bij de ontwikkeling van diverse scholingsactiviteiten, waaronder de modules betreffende het landelijk bij- en nascholingsprogramma van het KNGF (1999), de cursus 'Directe Toegankelijkheid Fysiotherapie' (2004), de scholing 'Beweegprogramma's voor mensen met chronische aandoeningen' (2005) en de beheersmodelscholing (2009). Daarnaast heeft Leo zijn kennis en visie in diverse NPi-uitgaven vastgelegd, zoals 'Over de kunst van hulpverleners', 'Patronen in profielen', 'Pijn en lijden', 'De lendenwervelkolom en het bekken, lagerugpijnklachten en fysiotherapie' en 'De halswervelkolom, nekpijnklachten en fysiotherapie'.

Een inspiratiebron voor velen

Leo Hagenaars is niet alleen voor vele therapeuten een bron van inspiratie geweest, hij was dat ook voor vele NPi-docenten. De laatste jaren van zijn leven zette Leo zich samen met het NPi in om zijn intellectuele erfgoed over te dragen aan NPi-kerndocenten. Daardoor zal het NPi het gedachtegoed van Leo via de scholingsactiviteiten kunnen blijven uitdragen.

Een Award als eerbetoon en herinnering

Sinds 2015 kent het NPi jaarlijks de 'Leo Hagenaars Award' toe aan personen die een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan het

in stand houden, uitdragen en uitbouwen van het gedachtegoed van Leo, en die van grote betekenis zijn voor de fysio- en oefentherapie door hun bijdrage in NPi scholingsactiviteiten. De prijs bestaat uit een sculptuur die het gedachtegoed van Leo symboliseert, alsmede uit deelname aan een internationaal inhoudelijk congres naar keuze.

'Leo Hagenaars Award 2019' voor Alex Vaassen

Op 18 december 2018 is de 'Leo Hagenaars Award 2019' uitgereikt aan Alex Vaassen. Alex heeft als docent en cursusleider een belangrijke en hooggewaardeerde bijdrage geleverd aan veel NPi-cursussen. Alex startte zijn loopbaan als oefentherapeut in het verpleeghuis Slotervaart, werkte later in het LUMC en tot slot in het voormalige SLAZ in Amsterdam. Parallel hieraan werkte Alex als NLP-trainer en coach. Een aantal jaren geleden heeft Alex ervoor gekozen te stoppen met zijn curatieve werkzaamheden en zich volledig te storten op de coaching en het trainen van individuele professionals en organisaties. Zijn inhoudelijke input heeft in de loop van de jaren een soortgelijke verschuiving ondergaan, van meer biomedisch naar meer biopsychosociaal. Deze transitie past erg binnen het gedachtegoed van Leo Hagenaars. Alex heeft of had inhoudelijke bijdragen in de NPi-cursussen 'Reumatische aandoeningen', 'Traumachirurgie en fractuurbehandeling', 'Hartrevalidatie', 'Beweegprogramma's artrose', 'Oncologie' en 'Osteoporose' en binnen de masteropleiding Sportfysiotherapie. De grote kracht van Alex ligt op het terrein van gedrag en gedragsverandering, inspanningsfysiologie en training, en groepsdynamica. De cursussen 'Spelen met oefenstof en groepen', 'Motiverende gespreksvoering', 'Gedragsverandering bij cliënten, een train-

ning voor paramedici' zijn dan ook op zijn lijf geschreven. De laatste twee cursussen geeft hij met zijn trainingspartner Liesbeth van Zuiden, waarmee de cursussen een zeer dynamisch karakter krijgen en zeer hoog worden gewaardeerd.

Door de hoge frequentie van de diverse cursussen, die zowel regulier als incompany zijn gegeven, hebben zeer veel professionals in de zorg kennisgemaakt met Alex en zijn unieke wijze van kennisoverdracht. Het leren door ervaringsoefeningen met onderwerpen die dicht bij de cursisten staan, maakt een cursus vaak tot een onuitwisbare en onvergetelijke ervaring. Zijn niet aflatende enthousiasme zorgt ervoor dat bestaande cursussen door nieuwe onderwijs- en oefenvormen nog steeds beter worden en dat er doorlopend ideeën voor nieuwe cursussen ontstaan.

Net zoals Leo Hagenaars dat deed, draagt Alex de biopsychosociale visie op gezondheid en paramedische zorg binnen de NPi-scholing op gedreven wijze uit, en levert hij een belangrijke bijdrage aan de deskundigheidsbevordering van paramedici.

Kortom, Alex heeft z'n sporen binnen de paramedische zorg en het NPi ruimschoots verdiend en de 'Leo Hagenaars Award' komt hem met recht toe!

Alex Vaassen met de Leo Hagenaars Award.

17TH WORLD CONGRESS ON PAIN 12-16 SEPTEMBER, 2018

PETER GLASHOUWER MPT
Fysiotherapeut

Op weg naar het 'World congress on Pain' in Boston lees ik een stuk van Sanne Bloemink in De Groene Amsterdammer, getiteld 'De eeuwige ongewenste metgezel'. Als ervaringsdeskundige van chronische lage-rugpijn doet zij een erg herkenbaar en behoorlijk wetenschappelijk onderbouwd verslag van wat haar als patiënt met chronische pijn overkomt. Aan de hand van interviews met patiënten en specialisten in het werkveld van 'de chronische pijn' komt zij tot een interessante conclusie. Het levenspad dat Sanne met de eindeloze pijn in haar rug en been bewandelt, voelt niet als een 'weg' die je volgt, maar als een wirwar aan bospaadjes waarin een mens zelf zijn weg moet leren vinden. Een betere opmaat voor het 'World congress on Pain' is er niet.

Het congresprogramma is qua aandachtspunten sterk afwijkend van de benaderingswijze zoals we die in de Nederlandse fysiotherapie hebben voor chronische pijn. Waar wij kijken naar gedragsverandering bij mensen met chronische pijn, hun ziektepercepties, het uitleggen van pijnmechanismen (educatie) en het niet meer gebruiken van nocebo's in de communicatie met een patiënt, staan genetica, proefdieronderzoek en farmacologie prominent op het affiche van de eerste congresdag.

Het zijn vooral biomedische thema's die de sessies over de behandeling van chronische pijn domineren. Denk bijvoorbeeld aan een corticoïd-injectie rond geïrriteerde zenuwen, het poliklinisch releasen van 'nerve entrapments', het wegbranden van zenuwen, chemodeneratie, en er is veel aandacht voor de effectiviteit van verschillende medicijnen. Allemaal super interessant en nuttig, maar mijlen verwijderd van mijn fysiotherapeutische bed.

Ook komt hier het 'trajectdenken' om de hoek kijken. Wanneer professionals in de zorg effectief samenwerken, dan bieden zij succesvolle trajecten aan bij chronische pijn met een biomedische oorsprong. Maar we weten allemaal dat die precieze oorsprong vaak niet duidelijk is of op zichzelf staat. En wat dan?

Tijdens enkele meer fundamentele lezingen van verschillende onderzoeksgroepen leer ik dat ik pijn definitief niet meer als signaal moet zien. De functie van het kunnen ervaren van pijn is om gedrag op gang te brengen dat helpt aan beschadigende prikkels te ontsnappen. Tegelijkertijd is de functie van pijnervaring leergericht. Het is onderdeel van een adaptief systeem dat helpt om in de toekomst beschadigende prikkels te kunnen vermijden. Toppers in het fundamentele wetenschapsgebied betreffende pijn (Apkarian, Fields) hameren op het sterk lerende vermogen van het zenuwstelsel. Zij zeggen los van elkaar dat het aanleren en 'ontleren' (extinctie) van pijngedrag in het leven van een gezond persoon in balans zijn. De afwezigheid van 'even geen pijn beleven' maakt dat patiënten met chronische pijn geen positieve associatie kunnen beleven en daardoor is de mogelijkheid om pijn te 'ontleren' afwezig.

Johan Vlaeyen en Jeroen de Jong van het Maastricht UMC+ hebben een prachtige workshop over exposuretherapie, die naadloos aansluit bij zo'n visie. De sleutel

van hun actieve vorm van cognitieve gedragstherapie is dat je als therapeut samen met de patiënt reflecteert: voor, tijdens en na het uitvoeren van pijnlijke en angstige bewegingen. De mismatch tussen verwachting en ervaringen wordt gemeten en besproken, opdat de cliënt weer alles kan doen in zijn eigen omgeving en dat hij/zij niet langer toestaat dat pijn het dagelijks leven beheerst.

Uiteindelijk kom ik weer terug bij Sanne. De 'bospaadjesmetafoor' gaat ook op voor patiënt Ron die ik de laatste polidag voor het congres sprak. Als Nederlandse oorlogsveteraan heeft hij in zijn professionele carrière in oorlogsgebied te maken gekregen met vele mentale en fysieke trauma's, waardoor hij PTSD heeft ontwikkeld. Ron loopt met zijn erkende SOLK nog steeds van het kastje naar de muur in de zoektocht naar antwoorden op zijn gezondheidsvragen. Ik bedenk me dat wij als zorgverleners meer oriënterende boswachters moeten worden. De huidige zorg in Nederland (getuige het verhaal van Sanne en Ron) werkt als een routeplanner met beperkte GPS-ontvangst in een drukke stad met enkel eenrichtingsverkeer. Gelukkig heb ik Ron, die mij misschien kan uitleggen hoe een kompas werkt.

Het bezoek aan dit congres was onderdeel van de Leo Hagenaars Award 2016. Leo reisde in gedachten mee tijdens deze bijzondere week en ik denk te weten wat hij gevonden zou hebben van het gelijktrekken van Tai-Chi instructeurs en fysiotherapeuten.

FYSIOTHERAPIE VOOR PATIËNTEN MET HET POST-INTENSIVE CARE SYNDROOM

DR. M. VAN DER SCHAAF

Fysiotherapeut, senior onderzoeker, Amsterdam Universitair Medische Centra, locatie AMC. Bijzonder lector Revalidatie in de Acute Zorg, Faculteit Gezondheid, Hogeschool van Amsterdam

De laatste jaren is duidelijk geworden dat veel patiënten na een verblijf op de Intensive Care (IC) langdurige lichamelijke, mentale en cognitieve klachten houden door het Post-Intensive Care Syndroom (PICS). Meer dan 80% van de patiënten met PICS die na ziekenhuisopname naar huis gaan, ontvangen fysiotherapie bij een eerstelijns fysiotherapeut. Er bestaat echter geen richtlijn voor de revalidatiebehandeling van de verschillende PICS-klachten en fysiotherapeuten in de eerste lijn hebben weinig kennis over en ervaring met de behandeling van patiënten na een IC-opname. Het gevolg is dat patiënten veelal geen adequate behandeling ontvangen en langdurig klachten houden bij het uitvoeren van dagelijkse activiteiten.

In het onderzoeksproject REACH (REhabilitation After Critical illness and Hospital discharge) van de Amsterdam Universitair Medische Centra, locatie AMC en de Hogeschool van Amsterdam wordt met onderzoekers, eerste- en tweedelijns professionals en ervaringsdeskundigen een revalidatie keten-zorgprogramma ontwikkeld en geïmplementeerd voor patiënten na een IC-opname. Ook wordt een netwerk opgebouwd met professionals die samen kennis en expertise ontwikkelen en delen over de revalidatie van patiënten met PICS, en naar wie patiënten na een IC-opname kunnen worden verwezen. Het REACH-project loopt tot juni 2020 in de regio Amsterdam.

Nieuwe NPi-cursus

Vanuit de samenwerking tussen de REACH-onderzoeksgroep en het NPi is de cursus 'De fysiotherapeutische behandeling van patiënten met een Post-Intensive Care Syndroom (PICS) na ontslag uit het ziekenhuis' ontwikkeld. Deze nieuwe cursus bouwt voort op kennis en ervaring uit eerder onderzoek en uit REACH, en behandelt het fysiotherapieprogramma voor patiënten met PICS na ontslag uit het ziekenhuis. Gezien de veelal lage belastbaarheid, het chronische karakter en de verschillende uitingsvormen van PICS is het fysiotherapieprogramma gebaseerd op het concept van persoonsgerichte zorg waarbij de begeleiding zo goed mogelijk aansluit bij de persoonlijke behoefte en mogelijkheden van de patiënt. Tijdens deze cursus geeft een IC-arts uitleg over kritieke ziekte en de behandeling op de IC, en over hoe dit leidt tot PICS. De cursus gaat uitgebreid in op de

lichamelijke gevolgen van PICS en op andere PICS-symptomen zoals angst, depressie, posttraumatische stress, cognitieve functiestoornissen en ondervoeding, die vaak in combinatie voorkomen. Ook wordt besproken wat andere eerstelijns professionals voor mensen met PICS kunnen betekenen.

Het NPi organiseert de cursus in maart 2019 als pilot voor leden van het REACH-netwerk. Daarna zal de cursus onderdeel worden van het reguliere NPi-cursusaanbod, waarbij fysiotherapeuten uit de eerste en derde lijn kunnen inschrijven.

Contactpersoon voor deze cursus is Marleen Buruma, marleen.buruma@npi.nl

Opleiding tot gespecialiseerd fysiotherapeut bij kinderen met problemen in de zindelijkheid

NIEUWE OPLEIDING KINDERBEKKENFYSIOTHERAPIE

ALICE VAN ULSEN

Kinderbekkenfysiotherapeut, cursusleider

MARIEKE REGELING

Coördinator deskundigheidsbevordering NPi, oefentherapeut

Hoewel veel kinderen 'gewoon' zindelijk worden, verloopt het proces van zindelijkheid soms langzamer of met klachten. Het Addendum 'Gespecialiseerde fysiotherapie bij kinderen met problemen in de zindelijkheid' van de NVFB en de NVFK is hierop gericht en vormt de basis voor deze nieuwe NPi-opleiding. De opleiding is ontwikkeld voor zowel kinderfysiotherapeuten als voor bekkenfysiotherapeuten.

Urine-incontinentie bij verder gezonde kinderen komt vrij veel voor. De prevalentie ligt bij 6-jarigen op ongeveer 9% en het is aannemelijk dat de prevalentie bij oudere kinderen afneemt tot gemiddeld 2% op 12-jarige leeftijd (Richtlijn 'Incontinentie bij kinderen' 2018, NVU). Hoewel veel kinderen zonder problemen zindelijk worden, kan het zindelijkheidsproces relatief langzaam gaan, of met klachten. Deze klachten zijn bijvoorbeeld: heel vaak plassen, niet goed uitplassen, urineverlies, blaasontstekingen en enuresis (bedplassen). Mogelijke klachten betreffende de ontlasting zijn bijvoorbeeld obstipatie, pijn bij het poepen, buikpijn en ontlastingsverlies. Kinderen schamen zich vaak voor deze klachten en ze durven bijvoorbeeld niet meer te logeren of op sportkamp te gaan. Ook naar school gaan kan een probleem zijn, vooral als kinderen daar niet naar het toilet mogen wanneer ze moeten. Daarnaast kan het voor een gezin een grote belasting zijn als een kind regelmatig pijn heeft of geregeld verschoond moet worden.

De kinderbekkenfysiotherapeut kan een belangrijke rol spelen bij de begeleiding

van kinderen en hun ouders. Het is belangrijk dat die begeleiding past bij het ontwikkelingsniveau van het kind en de veiligheid van het kind waarborgt. De NVFB en de NVFK geven aan dat een gedegen post-HBO scholing 'Gespecialiseerde fysiotherapie bij kinderen met zindelijkheidsproblemen' die tenminste op EQF 7 niveau is ingericht, van essentieel belang is voor het behandelen van deze problematiek, evenals voldoende ervaring in het behandelen.

Omdat zowel bekken- als kinderfysiotherapeuten ieder hun eigen kennis, vaardigheden en ervaring hebben, kent de opleiding twee instroomtrajecten. Er is in deze fase wel steeds sprake van uitwisseling tussen beide groepen, zodat van meet af aan samenwerking centraal staat. De kinderfysiotherapeut doet vooral kennis en kunde op over de anatomie en fysiologie van het bekken en de organen en structuren in de onderbuik; bij de bekkenfysiotherapeut staat de ontwikkeling van kinderen centraal, met bijbehorende gedrags- en pedagogische aspecten. Na de eerste module wordt het traject gezamenlijk vervolgd en komt de gespecialiseerde kennis van mictie- en defecatiestoornissen op de kinderleeftijd aan bod. Het omgaan met complexe, onvoorspelbare situaties, ethiek en klinisch redeneren staan daarbij centraal.

Het docententeam bestaat niet alleen uit verschillende medisch specialisten (onder andere een uroloog, gynaecoloog, MDL-arts en een kinderchirurg) maar ook uit bekkenfysiotherapeuten, kinderfysiotherapeuten en kinderbekkenfysiotherapeuten. Op die manier wordt zowel de inhoudelijke diepgang als de praktische toepassing gewaarborgd.

Opleidingsontwikkelaars Francien Nijman-du Bois en Alice van Ulzen:

"Behalve het vergaren en toepassen van essentiële kennis en vakkundigheid is ook

de samenwerking met andere disciplines van belang. Het behandelen van kinderen vereist van de fysiotherapeut in de meeste gevallen een brede blik. Signaleren en weten wanneer aanvullende deskundigheid vanuit andere disciplines nodig is, is van wezenlijk belang. De opleiding voorziet hierin. Daarbij gaat het ook om omstandigheden als pesten, misbruik en aangeboren afwijkingen."

De opleiding bestaat uit 15 contactdagen, verdeeld over 5 achtereenvolgende modulen. Tussen de modulen door volbrengen de cursisten een stage en doen zij intervisie. Na module 1 vindt er een summatieve kennistoets plaats. Daarna monitoren tussentijdse formatieve toetsen de voortgang van de cursisten. De opleiding wordt afgerond met summatieve toetsen, waaronder een casestudy en een portfolio.

Planning

Module 1: juni 2019, Module 2 en 3: najaar 2019, Module 4 en 5: voorjaar 2020. Afronding: oktober 2020.

Zie voor meer informatie:

npi.nl/kinderbekkenfysiotherapie of neem contact op met Marieke Regeling: marieke.regeling@npi.nl.

DE NPi-SERVICE: GEBRUIKSVRIENDELIJKER EN ALTIJD UP-TO-DATE

NICK MUHREN MSC
NPI-vakreferent,
sportfysiotherapeut

Nadat wij in 2018 de opmaak van de NPi-service referaten, het Wekelijks Nieuws én de NPi-nieuws app volledig vernieuwden, is begin 2019 ook de vormgeving van de webpagina's en e-mails van de NPi-service aangepast. Op de nieuwe themapagina's en in de e-mails vindt u naast de meest recente referaten en webcasts nu ook een up-to-date overzicht van het laatste nieuws binnen dat thema. Al deze veranderingen hebben één doel: een betere toegankelijkheid en meer gebruiksgemak voor u.

NPi-service: referaten, webcasts en themanieuws

De prijs van de NPi-service bedraagt € 36,- per jaar per thema. Meer informatie over de NPi-service is [hier](#) te vinden.

	Arbeid en bedrijf	☒	t/m 31/12/2019		Musculoskeetaal	☒	t/m 31/12/2019
	Bekkenproblematiek	☒	t/m 31/12/2019		Neurologie	☒	t/m 31/12/2019
	Hart, vaat en longen	☒	t/m 31/12/2019		Ouderen	☒	t/m 31/12/2019
	Kinderen	☒	t/m 31/12/2019		Psychosomatiek	☒	t/m 31/12/2019
	Lymfologie en oncologie	☒	t/m 31/12/2019		Sportgezondheidszorg	☒	t/m 31/12/2019

Hier kunt u aangeven of u per e-mail geattendeerd wilt worden.

Op basis van klantwensen hebben wij verbeteringen doorgevoerd; zo hebben we op verzoek het aantal tussenstappen om een referaat te openen, verminderd. De hyperlinks in de e-mails en op de themapagina's leiden u nu direct naar de PDF, die na inloggen automatisch in de browser opent. En in het referatenarchief wijzigden we de bestandnamen, waardoor u in één oogopslag het onderwerp ziet en het juiste referaat opent.

Themapagina's

De NPi-service omvat meer dan alleen de referaten: voor elk thema verschijnt jaarlijks minimaal één webcast (zie ook het artikel op de volgende pagina) en onze vakreferenten verzamelen dagelijks bij het thema passende en actuele nieuwsberichten. Deze diensten zijn nu geïntegreerd op één vaste themapagina die altijd up-to-date is. Zo mist u niets van de wetenschappelijke ontwikkelingen en innovaties binnen uw specialisatie(s).

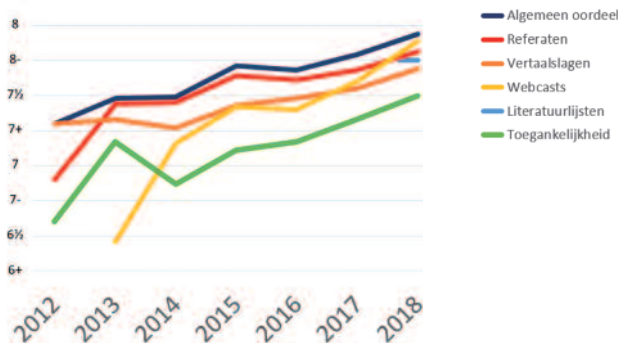
NPi-service op woensdag

Vanaf 2019 publiceren wij de NPi-service een dag eerder dan u van ons gewend bent: iedere woensdag ontvangt u per e-mail onze attenderingen - als u dat in MijnNPi heeft aangegeven. Onder het tabblad MijnAbonnementen kunt u voor elk thema afzonderlijk aangeven of u de e-mails wel of juist niet wilt ontvangen.

Tevredenheid

Bij de laatste tevredenheidsenquête scoorde de toegankelijkheid van de NPi-service opnieuw beter dan de voorgaande jaren. De introductie van MijnNPi - dat alle klantinformatie overzichtelijk weergeeft - heeft hier ongetwijfeld aan bijgedragen. Wij hopen dat de nieuwe lay-out en verbeterde toegankelijkheid het gebruiksgemak van de NPi-service nog verder bevordert en u stimuleert om deze waardevolle dienst nóg vaker te benutten.

WAARDERINGSCIJFER NPI-SERVICE

TIEN NIEUWE NPI-SERVICE WEBCASTS

FRANS DE MEIJER

Manager Facilites en
Informatievoorziening NPi

Als abonnee van de NPi-service heeft u al flink wat jaren toegang tot de webcasts, waarvan er jaarlijks minimaal één per thema verschijnt. Deze webcasts zijn een uitstekende aanvulling op de referaten van de NPi-service en de abonnees waarderen ze goed: het afgelopen jaar kregen de webcasts het rapportcijfer 8.

Toegegeven: eigenlijk is 'webinar' een meer toepasselijke kwalificatie dan 'webcast'. Het gaat namelijk niet om een 'uitzending' (cast) die u alleen op een bepaald tijdstip kunt zien, maar om een opgenomen presentatie die u op elk gewenst moment kunt bekijken. Het betreft presentaties die u op een laagdrempelige manier laten kennismaken van interessante onderwerpen binnen de voor u relevante thema's.

Experts

De afgelopen jaren hebben veel experts meegewerkt aan de NPi-service webcasts, en daar zijn wij trots op. Ook dit jaar komen weer tien nieuwe webcasts uit, zoals gewoonlijk op of rond 1 maart:

NPi-service 'Arbeid en bedrijf'
Dr. Pieter Coenen over 'Stenen sjouwen is geen fitness'.

NPi-service 'Bekkenproblematiek'
Petra van Nierop over diagnostiek bij bekken(bodem)disfuncties in de (bekken)fysiotherapie.

NPi-service 'Kinderen'
Drs. Joris Hoeboer over het beweegparcours als praktisch alternatief voor een motoriektest in het bewegingsonderwijs.

NPi-service 'Hart, vaat en longen'
Dr. Jutta Schroeder-Tanka over vrouwen en cardiovasculaire ziekten.

NPi-service 'Lymfologie en oncologie'
Dr. Anita Stevens over 'goal setting' voor doelgerichte en cliëntgerichte therapie.

NPi-service 'Musculoskeletaal'
Prof. dr. Erik Witvrouw over het patellofemorale pijnsyndroom.

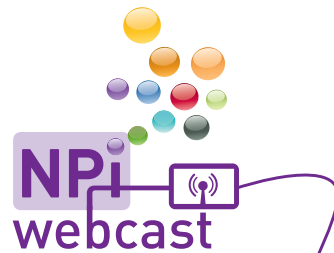
NPi-service 'Neurologie'
Dr. Vivian Weerdesteyn over reactieve balanscontrole na CVA.

NPi-service 'Ouderen'
Prof. dr. Sandra Zwakhalen over pijn bij dementie.

NPi-service 'Psychosomatiek'
Drs. Carine den Boer over de Zorgstandaard SOLK.

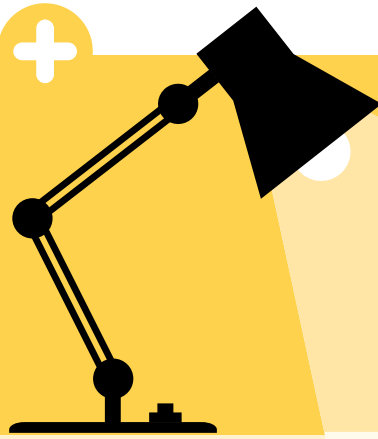
NPi-service 'Sportgezondheidszorg'
Dr. Rod Whiteley PhD, over 'Sports medicine: walking off the farm for 1-percenters'.

Bekijk het complete overzicht (dus ook van de voorgaande jaren) op www.npi.nl/webcasts.

Toegang

De kosten voor de NPi-service bedragen slechts € 36,- per thema per jaar. U ontvangt jaarlijks 24 referaten, u heeft toegang tot het referatenarchief én u kunt alle themawebcasts bekijken.

Voor KNGF-leden is de NPi-service nog aantrekkelijker. Als u een KNGF Compleet-lidmaatschap heeft, dan geniet u namelijk van alle voordelen van het collectieve KNGF-abonnement; u kunt zich zonder extra kosten aanmelden voor alle tien NPi-service thema's. Ga naar npi.nl/npi-service voor meer informatie en om u aan te melden.

UITGELICHT

SPORTREVALIDATIE

Data: 14, 15, 28 en 29 juni 2019

Plaats: Hotel Papendal

Een goed georganiseerde cursus met veel vakinhoud en een goede koppeling richting de praktijk. Zeer leerzame cursus gehad, goede afwisseling praktijk en theorie. Deze cursus zeker aanraden aan collega's die zich graag meer willen gaan richten op sportrevalidatie.

Return-to-sport, daarom gaat het in de (sport)fysiotherapeutische praktijk. Maar wanneer is goed, goed genoeg? Wat is het niveau dat de sporter weer aan moet kunnen? Welke stappen in de revalidatie kun je verantwoord nemen? Hoe structureer je een individueel sportrevalidatietraject en geef je een sporter vertrouwen in de soms lange revalidatie? Na deze 4-daagse cursus (met minimaal 50% praktijkonderdelen) kun je alle geleerde stof direct in de praktijk toepassen.

PRAKTIJKCURSUS HYDROTHERAPIE

Data: 22, 23, 29 en 30 maart 2019

Plaats: Squash en Wellness te Bussum

Erg leuke en leerzame cursus waarbij je merkt dat de docenten veel kennis en vaardigheden hebben en die kennis ook met veel plezier en passie doorgeven

Dit is met recht een praktijkcursus, waarbij verschillende bewegingsvormen worden aangereikt en ook in het water worden geoefend. Daarnaast is er aandacht voor het theoretisch kader van de hydrotherapie.

OPLEIDING 'OEDEEMFYSIOTHERAPIE'

Data: 11-13 april, 20-25 mei en 13-14 september 2019

Plaats: Grand Hotel Opduin Texel en Hotel Papendal

Ik vond de cursus inhoudelijk echt top. Buiten dat, alle lof ook voor de docenten. Wat een leuk team. Goede opleiding met deskundige docenten! Wel pittig.

Voor fysiotherapeuten is de opleiding 'Oedeemfysiotherapie' een fraaie route naar de specialisatie van oedeemfysiotherapeut. Deze NPi- opleiding bestaat uit tien contactdagen en heeft een studiebelasting van 130 uur. Eens in de drie jaar organiseert het NPi de opleiding gedeeltelijk op een bijzondere locatie: Texel. In 2019 is dat weer het geval.

INSPANNINGSFYSIOLOGIE EN OEFENTHERAPIE

Data: 11, 25 maart en 6 mei 2019

Plaats: Hotel Papendal

Uitermate goed uitgebalanceerde lesstof. Met veel plezier de cursus gevolgd. Veel geleerd en goed toe te passen in de praktijk. Jammer dat het al afgelopen is. Hele goede cursus die het inzicht van de fysiotherapeut zeer verbreed over het handelen in de praktijk naar de fysiologische eigenschappen in het bewegen.

Vernieuwde 2,5-daagse cursus in een blended learning-vorm met inspanningsfysioloog Gerard van de Poel als cursusleider. De geleerde stof is de volgende dag al toepasbaar in de praktijk. Centrale thema: 'Wanneer wordt bewegen trainen?'

OPLEIDING HANDTHERAPIE

Data: 12, 13, 26 april, 10,11, 20 mei, 3 juni, 2, 30 september, 28 oktober, 18 november en 9 december 2019

Plaats: Conferentiecentrum Kaap Doorn en Snijzaal Radboudumc te Nijmegen

Zeer goed georganiseerde, professionele en kwalitatief goede opleiding voor mensen die zich in de hand willen verdiepen. Echt een hele goede scholing om meer kennis op te doen over de onderarm, pols en hand! Ik zou het zeker iedereen aanbevelen. Ik heb veel geleerd! Jullie kennis, kunde, ervaring en enthousiasme zijn aanstekelijk geweest.

De opleiding start met een blok van twee dagen waarin het onderzoek van de hand, de beschikbare onderzoekstechnieken, het klinisch redeneren en de klinimetrie centraal staan. Dag 3 bestaat uit een snijzaaldag waarbij in 4 groepen de anatomie van verschillende delen van de hand en onderarm uitgebreid bekeken worden. Op dag 4 en 5 komen de 10 meest voorkomende handpathologieën aan de orde. Deze worden op een interactieve wijze in kleine groepen besproken waarbij veel aandacht wordt besteed aan het proces van klinisch redeneren. In de overige 7 dagen komen meerdere onderwerpen zowel in theorie als in de praktijk uitgebreid aan bod.

WERKDRUK MANAGEMENT

Data: 6 en 20 mei 2019

Plaats: Fletcher Hotel-Restaurant De Buunderkamp te Wolfheze

Fijne cursus, vooral de tweede cursusdag vond ik erg inspirerend door veel groepsactiviteiten en toepassingen uit de praktijk.

FYSIEK VEILIG EN RESPECTVOL WERKEN IN DE ZORG

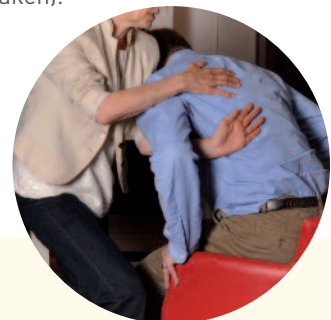
Data: 10, 24 mei en 6 juni 2019

Plaats: Tergooi Ziekenhuis Hilversum

Leuke cursus met veel praktische leer-momenten waar je niet alleen zelf wat aan hebt maar wat je ook kunt uitdragen naar andere beroepen binnen de zorg. Zeer leerzame en praktische cursus, fijne docenten om les van te hebben.

Ben je fysio-, oefen-, of ergotherapeut en geef je zorgverleners training of adviezen in fysiek veilig werken en verplaatsingstechnieken, of ben je van plan dat te gaan doen? Dan is de praktische en inspirerende training 'Fysiek veilig en respectvol werken in de zorg' iets voor jou! Tijdens de scholing komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Basisprincipes van fysiek veilig werken (werkhouding, arbo-normen, haptonomie).
- Transfertechnieken stoel/bed op haptonomische basis (alle situaties, inclusief ziektebeelden).
- Werken met kleine hulpmiddelen (zoals glijzeil en kantellaken).
- Wanneer kun je welke hulpmiddelen inzetten.
- Aan- en uittrekken van therapeutisch elastische kousen.
- Eigen inbreng.

Eén op de drie werkende Nederlanders ervaart een hoge werkdruk. Dit betekent dat ook een groot deel van de werkende patiënten binnen de paramedische praktijk hiermee te maken heeft. Regelmatig is een klacht aan het houdings- en bewegingsapparaat een uiting van langdurige stress. De tweedaagse cursus werkdrukmanagement is gericht op het herkennen van de signalen van werkdruk. Ze laat zien hoe werkdruk ontstaat en hoe dit te onderzoeken is bij de individuele patiënt of medewerker. Door dit inzicht is de behandelaar beter in staat om relaties tussen werk en klachten te herkennen en passende interventies in te zetten.

SHARED DECISION MAKING IN DE PARAMEDISCHE ZORG

ALEX VAASSEN

Oefentherapeut Mensendieck,
trainer/coach

ED SLAMAN

Fysiotherapeut, intervisie coach,
lead auditor en visiteur

Wie weet wat de beste behandeling is voor een patiënt: de fysiotherapeut of de patiënt zelf? Degene met professionele kennis of de persoon met ervaringskennis? Theoretisch zul je zeggen: de ervaring van beiden is relevant. Maar hoe communiceren beiden om tot een doelstelling en behandelplan te komen waarbij de inbreng van allebei samenkomt? Heb je weleens meegemaakt dat een cliënt een, in jouw ogen, niet haalbaar doel stelde? Of dat je zelf een doel stelde dat niet gehaald werd, waarbij je de patiënt moest 'overtuigen' van wat jij belangrijk vindt? En dat je toen tegen weerstanden aanliep? Of had je een patiënt die ongemotiveerd was om zijn huiswerk te doen of die zijn lifestyle niet wilde of kon aanpassen?

Veel van dit soort situaties zijn terug te voeren op een van meet af aan minimale inbreng van de patiënt. Effectief communiceren met een patiënt is een vaardigheid die essentieel is bij het samen formuleren van doel en behandeling. In de cursus 'Shared decision making' leer je effectief communiceren met de patiënt, zodat deze maximaal achter het doel en de inhoud staat doordat de patiënt zelf, in samenspraak met jou als professional, heeft aangegeven wat hij (of zij) wil.

Het (duurzame) resultaat van een behandeling hangt mede af van de mate waarin de patiënt actief betrokken is en de mate waarin de wensen, wijze van beleven en de visie van de patiënt meegenomen worden in het behandelproces. Als we evidence based willen werken, dan

integreren we de best beschikbare externe klinische evidentie van systematisch onderzoek met de individuele klinische expertise van de therapeut én met de doelen en voorkeuren van de patiënt.

Patiëntgerichte zorg veronderstelt dat paramedici hun best doen om de patiënt te leren kennen, zodat ze inzicht krijgen in wat de patiënt wil of nodig heeft gezien de specifieke kenmerken van zijn karakter, woonomgeving, bezigheden en relaties. Essentieel is aandacht, waardering en respect voor de patiënt en zijn sociale en fysieke omgeving, waarbij ook sprake moet zijn van betrokkenheid en samenwerking door uitwisseling van informatie en van patiëntparticipatie in de besluitvorming.

Van gezamenlijke besluitvorming is geen sprake als de paramedicus beslist wat goed is voor de patiënt, op basis daarvan een besluit neemt en daar vervolgens toestemming voor vraagt aan de patiënt ('simple consent'); zelfs niet als hij daarbij de patiënt goed heeft geïnformeerd ('informed consent') of als hij na het geven van goede informatie de beslissing voor een bepaalde interventie geheel aan de patiënt over laat ('informed decision making'). Gezamenlijke besluitvorming ('shared decision making') doen de paramedicus en patiënt samen, nadat er over en weer grondig informatie is uitgewisseld: de paramedicus over de aandoening, behandelmogelijkheden en de voor- en nadelen daarvan; de patiënt over zijn persoonlijke situatie en zijn persoonlijke voorkeuren.

Bij shared decision making (SDM) gaat het om het daadwerkelijk betrekken van de patiënt bij alle aspecten van de behandeling. Hierbij is het belangrijk dat de paramedicus echt geïnteresseerd is in het verhaal van de patiënt. Daarnaast is het wenselijk dat hij beschikt over de vaardigheden om het echte verhaal boven

water te krijgen en dat hij dit verhaal serieus neemt. Het is aangetoond dat de interne motivatie van de patiënt om zelf actief (mee) te werken aan zijn herstel sterk gerelateerd is aan zijn eigen visie op zijn gezondheidsprobleem. Dat begint met het formuleren van de hulpvraag en het in kaart brengen van zijn verwachtingen, zijn persoonlijke beleving van zijn klachten, zijn interpretatie van de loop van de gebeurtenissen, zijn cognities, et cetera. Maar ook zijn overtuigingen over welke (aspecten van de) behandeling voor hem gaan werken zijn belangrijk om te weten. Bij het vaststellen van het doel van de behandeling is zijn inbreng essentieel. Dit beïnvloedt in sterke mate de motivatie om thuis oefeningen te doen en actief het zelfmanagement ter hand te nemen.

Praten en het invoeren van de besluiten in het EPD kosten tijd! Sommige programma's formuleren 'automatisch' hoofddoelen; daar moeten we serieuze vraagtekens bij zetten. Stiekem wordt soms gedacht: "Ik als paramedicus weet uit ervaring toch wat het beste voor deze patiënt is." Je zult in de cursus 'Shared decision making' de autonomie van de patiënt op een efficiënte wijze leren bevorderen. In minder tijd en met minder energie bereik je samen met de patiënt een optimaal resultaat. Je krijgt tools in handen om dat in open communicatie te bereiken. Feedback van collega's speelt hierbij een belangrijke rol. Zelf doen en observeren maken je bewust van de mate waarin je daadwerkelijk open staat voor de patiënt. Met voorbeelden en oefenen met echte patiënten train je de vaardigheden om dit te bereiken.

De data van deze nieuwe NPi-cursus 'Shared decision making in de paramedische zorg' zijn 20 mei, 3 juni en 17 juni 2019.

Deze cursus is ook incompany met een multidisciplinair team te organiseren.

VAN MASTER NAAR MASTERCLASSES

HANS BULT MSc

Sportfysiotherapeut
Cursuscoördinator/cursusleider
NPi

De masteropgeleide sportfysiotherapeut speelt anno 2019 een cruciale rol binnen de sportgezondheidszorg. Hij of zij is vaak het eerste aanspreekpunt voor een sporter en bepaalt direct na een blessure in grote mate het behandelbeleid. Om deze rol te kunnen vervullen, is naast een gedegen kennis over de diagnostiek van sportletsels, ook kennis over de werkvelden van andere professionals binnen de sport nodig. Wat zijn het beleid en de behandelopties van de huisarts, de sportarts of de orthopedisch chirurg? Welke beeldvormende technieken kunnen meer helderheid geven over de diagnose? En kan dit het behandelbeleid beïnvloeden?

Recent is het Beroepsprofiel sportfysiotherapeut (2018) verschenen. Hierin zijn beschreven het huidige werkveld en de veranderde rol van de masteropgeleide sportfysiotherapeut. Tevens schetst het profiel een helder beeld over de samenwerking met de algemeen fysiotherapeut en met andere specialisten binnen de fysiotherapie. Voor de sportfysiotherapeut liggen in deze samenwerking veel mogelijkheden om te laten zien waar zijn of haar specifieke deskundigheid ligt. Specialiseren brengt focus met zich mee; de sportfysiotherapeut moet doen waar hij of zij goed in is en zal de minder complexe of specifieke zorgvragen binnen de sport aan andere collega's overlaten.

Voor de master

Om de veranderende rol als masteropgeleide sportfysiotherapeut nog beter te kunnen invullen, organiseert het NPi op voorspraak van onder andere de

Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in de Sportgezondheidszorg (NVFS) masterclasses waarin specialistische thema's binnen de sport en orthopedie aan de orde komen. Deze masterclasses worden gegeven door toonaangevende docenten uit binnen- en buitenland. De onderstaande 11 masterclasses worden op dit moment al door het NPi georganiseerd.

Masterclass 'Tendinopathieën in de sport'

met onder andere dr. Robert Jan de Vos, sportarts.

Masterclass 'Motorisch leren binnen fysieke training en (sport)revalidatie'

met prof. dr. Peter Beek, bewegingswetenschapper.

Masterclass 'Liespijn bij sporters'

met onder andere dr. Igor Tak, sportfysiotherapeut.

Masterclass 'Zin en onzin van screening en monitoring binnen de sport en podiumkunsten'

onder andere met dr. Janine Stubbe, bewegingswetenschapper.

Masterclass 'Shoulder and elbow injury in overhead athletes'

met dr. Rod Whiteley, sportfysiotherapeut.

Masterclass 'Inspanningsfysiologie van krachttraining: a state of the art'

met drs. Gerard van der Poel, inspanningsfysioloog.

Masterclass 'Motorisch leren in de revalidatie na een voorste kruisbandreconstructie'

onder andere met dr. Addy Gokeler, sportfysiotherapeut.

Masterclass 'Return-to-sport'

met dr. Clare Ardern, sportfysiotherapeut.

Masterclass 'Hamstringletsels in de sport'

met onder andere dr. Guus Reurink, sportarts.

Masterclass 'Upper and Lower Limb Tendinopathies'

onder andere met prof. dr. Jill Cook, fysiotherapeut.

Masterclass 'Sportfysiotherapeutische ketendiagnostiek'

met onder andere Rob Langhout MMT, manueel therapeut.

Extra korting voor NVFS-leden

NVFS-leden krijgen vanaf 2019 bij inschrijving voor deze masterclasses 10% extra korting. Deze korting komt bovenop de 10% van de kortingskaart en de korting (maximaal 10%) op basis van eerder bij het NPi gevolgde schooldagen. Om deze extra korting te krijgen, stuurt u een e-mail naar Caroline Schouten (Caroline.Schouten@npi.nl) met de naam van de te volgen masterclass en een screenshot van uw inschrijving als NVFS-lid op www.mijnkngf.nl. U ontvangt dan een couponcode.

Alle informatie over de onderstaande NPi-cursussen en het inschrijfformulier vindt u in de cursuskalender op www.npi.nl

NPi-CURSUSSEN WAARBIJ DIT VOORJAAR NOG PLAATS IS

MAART

MASTERCLASS 'KLINISCHE ERGOMETRIE MET RESPIRATOIRE GASANALYSE BIJ PATIËNTEN MET HARTFALEN'

- 8 maart 2019
- Doorn

INSPANNINGSFYSIOLOGIE EN OEFENTHERAPIE

- 11 en 25 maart en 6 mei (middag) 2019
- Arnhem

VERVOLGCURSUS 'PSYCHOGERIATRIE'

- 11 en 25 maart, 8 april, 21 mei en 17 juni 2019
- Ewijk

LUMBOSACRALE PIJNSYNDROMEN

- 15 maart en 5 april 2019
- Doorn

RUGKLACHTEN EN BEKKENKLACHTEN

- 15 en 16 maart, 12 en 13 april en 25 mei 2019
- Rotterdam en Utrecht

PRAKTIJKCURSUS HYDROTHERAPIE; CASUSGESTUURDE INTERVENTIE-TACTIEKEN

- 22, 23, 29 en 30 maart 2019
- Bussum

MYOFASCIALE TRIGGERPOINTS IN DE BEKKENBUIK-BILREGIO

- 22 en 23 maart 2019
- Doorn

MUSCULOSKELETALE PIJNKLACHTEN

- 26 maart 2019
- Doorn

MAART

SCHOUDERPIJNSYNDROMEN

- 28 maart en 11 april 2019
- Arnhem

MASTERCLASS 'TENDINOPATHIEËN IN DE SPORT'

- 29 maart 2019
- Arnhem

MASTERCLASS 'HALSWERVELKOLM GERELATEERDE NEK- EN HOOFDPIJN, DUIZELIGHEID EN OORSUIZINGEN'

- 29 maart 2019
- Doorn

APRIL

PATROONHERKENNING: KNIE

- 1 april 2019
- Arnhem

MASTERCLASS 'CASUÏSTIEK PSYCHOGERIATRIE'

- 3 april 2019
- Wolfheze

FUNCTIESTOORNISSEN VAN DE BEKKENBODEM IN DE GERIATRIE

- 5 en 18 april en 24 mei 2019
- Oosterbeek

VERVOLGCURSUS 'MOBILIZING AWARENESS® - 2E TRAP'

- 8, 9 en 10 april 2019
- Doorn

OPLEIDING 'OEDEEMFYSIOTHERAPIE' (DEELS OP PAPENDAL, DEELS OP TEXEL)

- 11, 12 en 13 april, 20 t/m 25 mei, 13 en 14 september 2019
- Arnhem en De Koog - Texel

APRIL

MASTERCLASS 'NIET-LINEAIR GEPERIODISEERDE INSPANNINGSTRaining BIJ PATIËNTEN MET ERNSTIGE COPD'

- 12 april 2019
- Wolfheze

MASTERCLASS ADEMSPIERTRAINING

- 12 april
- Oosterbeek

NPi-OPLEIDING 'HANDTHERAPIE'

- 12, 13 en 26 april, 10, 11 en 20 mei, 3 juni, 2 en 30 september, 28 oktober, 18 november en 9 december 2019
- Doorn en Nijmegen

MASTERCLASS 'UNDERSTANDING COMPLEX SHOULDER INSTABILITY'

- 13 april 2019
- Arnhem

VERVOLGCURSUS 'MOBILIZING AWARENESS® - 4E TRAP'

- 15, 16 en 17 april 2019
- Doorn

VAARDIGHEIDSTRaining OEDEEMTHERAPIE

- 15 april 2019
- Arnhem

MASTERCLASS 'PARATONIE EN ANDERE MOTORISCHE STOORNISSEN BIJ DEMENTIE'

- 17 april 2019
- Garderen

MEI

WERKDRIUKMANAGEMENT

- 6 en 20 mei 2019
- Wolfheze

FYSIEK VEILIG EN RESPECTVOL WERKEN IN DE ZORG

- 10 en 24 mei en 6 juni 2019
- Hilversum

MASTERCLASS 'PRIMAIR LYMFEOEDEEM: DIAGNOSTIEK EN BEHANDELING'

- 11 mei 2019
- Amsterdam

TOEKOMSTBESTENDIGE FYSIOTHERAPIE (VOORHEEN 'FYSIOTHERAPIE: KUNST EN KUNDE')

- 14 mei 2019
- Doorn

HARTFALEN (VOOR TWEEDELIJNS FYSIOTHERAPEUTEN)

- 17 en 18 mei 2019
- Oosterbeek

FYSIOTHERAPIE IN DE PALLIATIEVE ZORG BIJ KANKER (VERNIEUWD)

- 17 en 18 mei 2019
- Doorn

SHARED DECISION MAKING IN DE PARAMEDISCHE ZORG (NIEUW)

- 20 mei, 3 en 17 juni 2019
- Wolfheze

VAARDIGHEIDSTRAINING LAGE-RUG / HEUP / KNIE

- 22 mei, 5 en 12 juni 2019
- Arnhem

HOOFDPIJNKLACHTEN EN FYSIOTHERAPIE

- 24 mei 2019
- Doorn

MEI

SPORTBLESSUREPREVENTIE

- 25 mei, 22 juni en 23 november 2019
- Arnhem

MOTIVERENDE GESPREKSVOERING BIJ MENSEN MET EEN CHRONISCHE AANDOENING

- 27 en 28 mei 2019
- Wolfheze

MASTERCLASS 'CARDIALE ANATOMIE'

- 31 mei 2019
- Rotterdam

JUNI

STRESSGERELATEERDE KLACHTEN: A STATE OF THE ART

- 3 juni 2019
- Doorn

TOEKOMSTBESTENDIGE FYSIOTHERAPIE (BLENDED LEARNING SCHOLING)

- Online voorbereiding en 4 juni 2019 (avond)
- Doorn

PRAKTIJKDAGEN COPD BEATRIXOORD HAREN

- 6 en 7 juni 2019
- Haren

ZITANALYSE EN (ROL)STOEL-AANPASSINGEN

- 13 en 14 juni 2019
- Oosterbeek en Arnhem

MASTERCLASS 'MOTORISCH LEREN BINNEN FYSIEKE TRAINING EN (SPORT)-REVALIDATIE' (VERNIEUWD)

- 6 juni 2019
- Arnhem

JUNI

VERDIEPINGSCURSUS 'LICHAAMSBEWUSTWORDING EN STRESSMANAGEMENT' (NIEUW)

- 6 en 7 juni 2019
- Doorn

SPORTREVALIDATIE

- 14, 15, 28 en 29 juni 2019
- Arnhem

MASTERCLASS HAND-THERAPIE: 'PIP ZONE 3-4' (NIEUW)

- 14 juni 2019
- Doorn

MYOFASCIALE PIJN: DIAGNOSTIEK EN BEHANDELING VAN MYOFASCIALE TRIGGERPOINTS

- 14 en 15 juni 2019
- Arnhem

KNIEKLACHTEN: A STATE OF THE ART

- 21 en 22 juni 2019
- Bunnik

LAGE-RUGPIJNKLACHTEN: A STATE OF THE ART

- 21 en 28 juni 2019
- Doorn

MASTERCLASS 'LIESPIJN BIJ SPORTERS'

- 25 en 26 juni 2019
- Arnhem

OPLEIDING KINDER-BEKKENFYSIOTHERAPIE

- Zie alle data in de NPi-cursuskalender.
- Wolfheze en Doorn

Blijf op de hoogte van het (para)medische nieuws uit de media.

Iedere maandagochtend in uw mail en/of dagelijks via de NPi-app.

Ga naar Mijn Abonnementen op MijnNPi.nl en klik op de schuif om uw gratis abonnement aan te zetten.

Even geen mail meer?
Dan ook weer zo uit te zetten.

FYSIO4DEEL

Fysio4deel: inkoopnetwerk voor ondernemende fysiotherapeuten

Fysio4deel is een gratis netwerk voor ondernemende fysiotherapeuten. Het netwerk heeft op basis van schaalvoordeel interessante inkoopvoordelen kunnen afspreken voor alle aangesloten fysiotherapeuten.

Voordelen op het gebied van scholing, kantoorartikelen, trainingsapparatuur en vele andere praktijkbenodigdheden.

Sluit u nu aan bij Fysio4deel en maak direct gebruik van de vele schaalvoordelen. Fysio4deel is gratis en zonder verplichtingen.

Friesestraat 111
3812 EB Amersfoort
Tel. 033 - 46 35 600

www.fysio4deel.nl